СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 270. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 18 листопада 1932. VOL. XL. No. 270. Jersey City, N. J., Friday, November 18, 1932. THREE CENTS.

ГУВЕР НЕ БУДЕ НАЛЯГАТИ НА ПРОДОВЖЕННЯ МОРАТОРІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер не хоче зробити нічого такого, що звязувалоб Рузвелта в справі воєнних довгів. А тому, що демократична більшість конґресу є проти того, щоби воєнні довги зменшувати чи уділювати дальшу мораторію, президент Гувер не звенеться до конґресу з предложенням продовжити мораторію.

Президент є тої думки, що европейські держави були би краще зробили, як би були звернулися до Америки з проханням перестудіювати наново квестію довгів.

КАЖЕ, ЩО НЕМОЖЛИВО СТЯГНУТИ ДОВГИ.

НЮ ЙОРК. — Банкир Томас Лемонт, спільник Морґана, каже, що Америка є в цілковитім праві вимагати заплати воєнних довгів, які їй цілком слушно належаться, але біда в тому, що европейські держави не є в спромowности ті довги сплатити. Він каже далі, що по світовій війні прийшло до ще гіршої війни — економічної. Тому тепер треба перевести певні зміни в економічній системі, а на те треба довгого часу.

Лемонт закидає Америці, що вона погіршила положення Европи через заведення високої тарифи, бажаючи продавати поза границями краю якнайбільше, а якнайменше спроваджувати до Америки. Не диво, що наслідок був такий, що треба було довжникам позичати, щоб вони могли сплачувати давні довги.

СПЛАТА ВОЄННИХ ДОВГІВ І РАТУНОК ФАРМЕРІВ.

ВИНСТОН-СЕЛЕМ (Норт Керолайна). — Люї Тебер, президент „Нешенел Ґрендж", є за те, щоби перевести ревізію воєнних довгів разом з іншими економічними проблемами в дусі світового замирення. Він каже, що Америка має право домагатися зворотy воєнних довгів, але не має права доводити інші держави до банкроцтва й тим збільшати міжнародний хаос. Держави не мають золота, то й не мають чим платити. Тому він заявляється від імени „Нешенел Ґрендж" за продовження мораторії й за зменшення довгів на яких 20%, з тим, що ця знижка буде відтягнена від тої суми, яку видадуть держави-довжники на закупно американських хліборобських продуктів.

ПРОТИ БАНКИРСЬКОЇ КОНТРОЛІ ПРОМИСЛУ.

СІНСІНАТІ. — На зборах метальовців, зорганізованих в Американській Федерації Праці, піднесено, що група нюйорських банкирів є диктаторами цілого промислу, залізниць, асекураційних компаній, „ютілітіс" і інших корпорацій. Збори домагалися федеральних законів, які обмежували би самоволю банкирів.

МЕК КІ ВИСТУПИВ ПРОТИ ТАМАНІ ГОЛ.

НЮ ЙОРК. — Урядуючий мейор Мек Кі викликав велику сензацію, коли виступив з гострою критикою Тамані Гол. Він вправді не назвав цеї інституції по імени, але кождий знав, що це відноситься до Тамані Гол, коли він казав що він і горожани вже мають досить теперішнього правління і домагаються „приличної влади".

Мек Кі говорив на 164-річній вечері „Чембер оф Комерс оф ди стейт оф Ню Йорк". Взивав до хрестоносного походу за чистку міста.

ЗНАЙШЛИ КІСТЯК ДІВЧИНИ, ВБИТОЇ ПЕРЕД 20,000 ЛІТАМИ.

ЕН АРБОР (Мішіґен). — На сесії „Нешенел Акедемі оф Саєнс" учені оглядали кістяк 17-літньої дівчини, який подобав на Монґола й малпу, а який викопано в Отертейл Кавнті в стейті Мінесота. Кажуть, що це є кістяк зперед 20,00 літ. На хребті пізнати, що дівчина була прошита стрілою, або пробита списою, а потім правдоподібно кинена в став.

ВСІ ЗА ПИВО.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Рейні з Ілінойс каже, що відкликує свою заяву, що цеї сесії ще не перейде зміна акту Волстеда. Він твердить, що пиво буде ухвалене ще підчас ґрудневої короткої сесії, бо навіть ті посли, що вважаються сухими, є за пиво і його оподаткування.

В ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

НЮ ЙОРК. — Допомоговий комітет безробітним втягає 1,000,000 людей до акції збірки $15,000,-000, потрібних для виживлення безробітних підчас зими. Досі зібрано $1,496,985. Одна особа передала комітетови $100,000, не виявляючи свого імени.

ЕПИСКОПАЛИ ЗА ЗМЕНШЕННЯ ДОВГІВ І ЗБРОЄННЯ.

СИРАКЮЗ. — Протестантсько-епископальний синод дієцезій стейтів Ню Йорк і Ню Джерзи ухвалив віднестися до президента Гувера з предложенням змагати до зменшення воєнних довгів і збросння.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

В неділю, дня 20 листопада, в годині 10.30 вечером, зі стації W.G.C.P. буде надана концертова програма, яку відспіває місцевий український пресвитерський хор під управою проф. Ю. Кириченка.

62-ТИСЯЧНИЙ НАКЛАД.

Норвежці видали недавно повне видання творів свойого письменника Бернштерна Бєрнзона в 12 томах. Про велике замилування Норвежців до читання книжки, а також про велике шанування своїх письменників, свідчить факт, що повне видання творів Берзнона друковано в 62 тисячах примірників накладу. Є це рекордовий наклад книжки в Скандинавії. У нас найкращі перлини Стефаника, друковані у 2—3 тисячах накладу, годі попродати.

КОМУНІСТИЧНИЙ ТИЖДЕНЬ ДЛЯ ДІТЕЙ.

У Совітах відбувається тепер міжнародній комуністичний тиждень для дітей. В звязку з цим появилися на вулицях міст відозви такого змісту: „Діти працюючих, скріпляйте лучність з червоною армією й фльотою й відбувайте військові вправи. Будьте готові для оборони Совітів. Діти Совітського Союза звертайте увагу на студіювання хемії, математики й фізики. Поборюйте деморалізацію в школах і будьте готові до світової революції".

КРІВАВА ТРАҐЕДІЯ НА ТЛІ СПОРУ ЗА ЗЕМЛЮ.

У селі Підпечарах коло Станиславова розіґралася крівава подія на трі спору за землю. Василь Клейнота провадив від довшого часу спір зі своїм тестем Бойчуком, який не хотів записати йому поля, хоч обіцяв це зробити, видаючи свою дочку за Клейноту. Між ними обома вивязалася гостра суперечка, підчас якої Клейнота стрілив насамперед до своєї жінки, а опісля до Бойчука. Обоє згинули на місці. Коли на гук стрілів вбігла до кімнати теща Параня Бойчук, розбішений Клейнота стрілив до неї і ранив її важко. Після переведення цеї кривавої екзекуції Клейнота пішов над ріку Вороңу і там цільним стрілом позбавив себе життя.

КАРТА ПРИМУСОВОЇ ПРАЦІ.

Перед окружним судом у Перемишлі відбулася розправа проти 8 обвинувачених у цьому, що один з них, Йосиф Місяк, вломився крізь підкоп до ювілерського склепу Апта, а інші йому помагали. Місяка засуджено на 7 і пів року тяжкої вязниці та 5 років дому примусової праці, а інших на менші кари, причому двом жінкам крім кари додано теж по 5 років дому примусової праці. Є це перший випадок приноровлення перемиським судом кари примусової праці, передбаченої новим кодексом.

ЗАБОРОНА СВЯТА.

Староство в Станиславові заборонило в останній хвилі відбути Ювилейне Свято (під голим небом) читальні „Просвіти" в Перлівцях. Цікаве, що заборону доручено І. Корчинському в год. 1 по півночі перед Святом, мовляв, в селі є... червінка.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на 1933 рік для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою дня 16. листопада: Від. 1 (2 п.), 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 35, 38, 39, 40, 41, 42 43, 44, 45, 47, 48, 49 (3 п.), 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65 (2 п.), 66, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 92, 93, 95, 97, 98, 99, 100, 101, 103, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 120, 121, 129.

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня висилання календарів, нехай сейчас повідомить Адміністрацію „Свободи".

ПОМЕР АВТОР БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ГИМНУ.

В лічниці в Сен Дені (Франція) помер Пер Дежейтер, автор „Інтернаціоналу", большевицького гимну. Дежейтер був робітником. У р. 1888, будучи в Ліль, він задумав скомпонувати революційний гимн. В збірнику „Пісень" другого робітника, Ежена Потіє, він знайшов вірш, що в українськім перекладі починається: „Вставайте, гнані й голодні..." До цих віршів Дежейтер скомпонував музику, яку опісля записав якийсь музикант. Гимн подобався дуже лільським робітникам, а опісля його почали співати й робітники світа. В р. 1928. Дежейтер поїхав до Совітів, де досить наслухався своєї пісні. Большевики пропонували йому жити в Дворі Комуністів, але старець волів жити вигідніше серед своєї родини в буржуазній Франції.

ЗАВІЩАННЯ ЧУДАКА.

Італійська преса пише про завіщання одного чудака, що мешкав у лісі в околиці Рівоілі, займався ціле життя полюванням на змії, а називався Менелік. Знали його всі околичні мешканці. Тому 30 літ чудак збудував собі дубову труну. Але що смерть не приходила — Менелік став складати до тієї труни вино. Врешті Менелік помер. В завіщанні написав, що його мають похоронити в труні, де складав вино, на похорони мають грати оркестри сусідних сіл веселі марші, а за труною має йти його одинока корова, яку він пас що-дня. Сталося так, як цього бажав собі чудак. Лише музиканти загубили при кінці покорону такт. Вино, яке 30 літ складав Менелік, закрутило їм голову.

ВКРАЛИ ВУЛИЦЮ.

У Варшаві з вулиці Обозової пропало каміння та пісок. Люди, які живуть при тій вулиці, бачили вози, що вивозили каміння та пісок із тієї вулиці, яке робітники викопували, одначе думали, що це робітники направляють вулицю. Тимчасом вулиці Обозової ніхто не направив, бо то злодії забрали матерію для себе.

В ЯКИХ УМОВИНАХ ПРАЦЮЮТЬ СОВІТСЬКІ СТУДЕНТИ.

В Москві є 220 тисяч студентів, з того 60,000 працюють по фабриках. Ленінградська „Правда" друкує отверти лист студента електротехніка, в якому він пише, що протягом 2 тижнів 50 студентів покинули робітничий факультет з приводу фатальних мешкальних і апровізаційних умовин. Протягом року інтернат переношено 4 рази з Петергофу до Ленінграду, два рази в Ленінграді й знову з поворотом до Петергофу.

НАЙВІДВАЖНІША ЖІНКА ФРАНЦІЇ.

Є нею Марія Діран, 80-літня старушка, що 42 роки виконувала тяжку службу вартівничи в морській ліхтарні на острові Бреґа. По смерти свойого мужа вона здала державний іспит і що дня запалювала морську ліхтарню. Оповідає вона, що одного разу дістала сильне запалення сліпої кишки. Не вважаючи на страшні болі, вона вийшла по 70 стрімких сходах на вершок ліхтарні й запалила світло. За точне сповнювання своїх обовязків Діран дістала емеритуру й медалю заслуги.

ІНДІЯНСЬКА МОВА У ЛЬВІВСЬКИХ ТРАМВАЯХ.

Львівські трамваєві кондуктори не навчилися ще розуміти української мови, вважаючи, що це „індіянська мова". Так відізвався кондуктор ч. 411, що до п. Кукича, який їхав „5", на бажання дати йому пересідку, відповів: „Юж 13 лят учими вас і не можеце сєн научиць нашего єнзика! Я по індіянську не розумем!" Але опісля, на рішучу неуступчивість п. Кукича розуміє уже „індіянську мову" і що більше: навіть по „індіянськи" плавно говорив!

РАБ І БРЕХУН.

Хочете бачити раба і брехуна? Ось він:

В. Отаманюк в оповіданні „Крізь кривду й кров" пише: „Як швидко летить час у нас, у вирі творчої праці соціялістичних республик,... як повільно він має тягтися нашим братам у капіталістичних країнах". „Щасливі ті, котрі живуть у наші дні перебудови". „Як уже наша влада за це взялася, то дображ вона нам хоче, а не лиха". „О, моя соціялістична Україно, нарешті наспів час справжнього твого відродження. Ну, як не вірити, як не любити ту владу, що веде трудящих до добробуту, до кращого життя".

Цікаво тільки, коли і його, в слід за іншими Галичанами, „влада трудящих" поведе до... підвалля чеки. А повела там уже багато таких, котрі також заявляли, що, мовляв, „як не любити ту владу, що веде трудящих до добробуту, до кращого життя".

АРЕШТУВАЛИ ВОЗНИХ КАСИ ХОРИХ.

У Львові арештували двох возних Каси Хорих, Ів. Міськова та Він. Гавпмана. Ім закидають, що доставляли своїм спільникам бланкети сівдоцтв на ріжні відмови. Крім того відкрили в хаті одного з них магазин лікарств, мабуть крадених в аптиці при вул. Браєрівській 8.

БОЛЬШЕВИКИ ВИМОРЮВАТИМУТЬ ГОЛОДОМ НЕСЛУХНЯНИХ РОБІТНИКІВ

ЗА НЕЯВЛЕННЯ НА ПРАЦЮ ВІДБИРАТИМУТЬ ХАРЧОВІ КНИЖКИ И ВИКИДАТИМУТЬ РОБІТНИКІВ З ЇХ ПОМЕШКАНЬ. ПЛЯНУЮТЬ ЩЕ СУВОРІШІ КАРИ.

МОСКВА (СССР). — Радянський уряд оголосив новий декрет про кару на робітників, які не зявляться на роботу до фабрики хоч один день на місяць. Таких робітників мається негайно звільняти з фабрик і відбирати від них харчові книжки на закупно харчів з фабричних та взагалі урядових крамниць. Інших крамниць у Росії тепер нема, а на базарах по вільній ціні робітник нічого не може купити через дорожнечу й брак харчів у продажі. Тому робітник, позбавлений харчової заводської книжки, засуджений на голодову смерть разом зі своєю родиною.

Крім того робітників, звільнених з фабрик, тепер будуть негайно викидати з їх помешкань, незалежно від того, чи це будуть помешкання фабричні, чи загальні в націоналізованих радянською владою домах. Комуністичні ґазети кажуть, що уряд тепер опрацьовує ще низку ріжних кар, щоб змусити робітництво триматися своїх фабрик і заводів та виконувати всі приписи влади. Можна собі уявити, в яке тяжке становище попадають робітники, позбавлені харчових книжок, коли тепер у Росії й на книжку тяжко дістати харч. Наприклад, такі звичайні продукти, як мясо, риба, масло й цукор стали дуже рідкими в робітничих родинах та взагалі в російського населення, з виімком армії, чекістів та комуністичних достойників, котрі знаходяться при владі і мають усього подостатком.

ТРОЦЬКИЙ БОЇТЬСЯ ЗА СВОЮ ШКІРУ.

АТЕНИ (Греція). — До Пирею прибув пароплав „Праґа", на якому їде Троцький. На домагання Троцького грецька поліція пильно охороняє його й нікого не допускає до пароплава. Поліція не допустила навіть делеґації комуністів-троцькістів, що хотіла вітати свого лідера.

Сталінці хотіли врядити демонстрацію проти Троцького, але поліція не допустила демонстрантів до пристані, розігнавши їх похід.

ФРАНЦІЯ ТАКИ НЕ БУДЕ ПЛАТИТИ.

ПАРИЖ (Франція). — Тут стало відомо, що серед американських сенаторів панує настрій не згоджуватися на відрочення чергових сплат боргів Европи Америці, які припадають на 15 грудня. Супроти цього французькі посли також не дадуть кредитів урядови на сплату чергових рат сплачуваного довгу.

Утвориться цікава ситуація, коли уряди Франції та Злучених Держав будуть стояти осторонь, а їх парляменти будуть боротися між собою. Тут усі цікаві, що Злучені Держави зроблять в такій ситуації.

ФОН ПАПЕН НЕ МАЄ ПІДДЕРЖКИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Всі спроби канцлера фон Папена знайти собі підтримку від ріжних партій у новому парляменті скінчилися повною невдачею. Лідери всіх партій рішучо відмовилися кооперувати з ним і підтримувати його уряд.

Треба надіятися, що першим ділом нового парляменту буде спроба повалити уряд фон Папена й утворити парляментарний уряд. Для всіх лишається загадкою, що тепер зробить президент Гінденбурґ, який не терпить партійних урядів. Можливо, що він знову розвяже парлямент.

НІМЕЦЬКО-ФРАНЦУСЬКО-АНҐЛІЙСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.

ПАРИЖ (Франція). — Відпоручники французького уряду прийшли до порозуміння в Берліні з німецьким урядом про створення спеціяльної консорції для відбудови Европи. Буде утворена величезна фінансова орґанізація, яка пособлятиме влаштуванню публичних робіт у ріжних европейських державах та в розвитку промисловости в найбільше відсталих країнах, як Польща, Румунія, Портуґалія і т. д.

До цеї консорції пристає також Анґлія. Отже утвориться спеціяльне співробітництво трох названих держав для спільних заходів у відновленню економічного життя Европи.

ЯПОНІЯ ПОСИЛАЄ ДО МАНДЖУРІЇ ПІДКРІПЛЕННЯ.

ТОКІО (Японія). — Сильне японське підкріплення армії відправлено до Манджурії. Нові військa підуть на скріплення японських сил у районі Ціцікара, переважно здовж ріки Ноні. Японське командування каже, що це відправляють до Манджурії рекрутів на покриття тих страт, які зазнали японські дивізії, що вже довший час знаходяться в Манджурії.

Японські переговори з лідерами китайських повстанців не дали позитивних вислідів. Отже боротьба між повстанцями та Японцями точитиметься далі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Mongomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВОЄННІ ДОВГИ.

Уряди Англії, Франції й Бельгії поставили перед Америкою незвичайно трудне питання обмеження воєнних довгів. Про це питання писалося дуже богато в газетах. Про нього говорено підчас виборчої кампанії. Про нього появилися вже грубі книжки. Тепер його остаточно мусять вирішити американський уряд і нарід.

Питання це таке трудне, що пересічному громадянинови без спеціяльної економічної й фінансової освіти тяжко навіть зрахувати, а ще тяжче уявити собі справжню суму довгу, про котрий тут мова. Що цей довг немалий, видно з того, що Америка досі вже дістала на сплату рат і процентів півтретя міліярда долярів. Остачний довг представляє вартість коло 6 міліярдів долярів.

Це сума, за яку варто побиватися. Тому й не диво, що Американці так дуже неради її стратити. Проти відписання довгу в цілости або в части заявився недавно Кулидж. Підчас виборчої кампанії проти пропозиції заявилися кандидати обох великих партій. На вістку про ноти держав, проти цього виступив гострo сенатор Бора. Всі вони кажуть на один або другий лад: „Чи вони не позичили грошей? Чому ж вони не мають їх віддати? Як не хочуть, або не можуть заплатити, то хай увесь світ знає, що вони невиплатні довжники. Відписати їм довги? Пощо? Щоби вони купували воєнні матеріяли та приготовляли другу війну?". І так далі.

Проти цих людей піднімають голоси інші люди, які звертають Америці увагу на такі факти: Американський добробут у значній мірі звязаний з добробутом світа. Без економічного виздоровлення світа не може до добробуту вернутись Америка, котра в нормальні часи висилає на світові ринки одну десяту частину своєї продукції, що дає роботу двом міліонам робітників. Світ не може вернутись до нормальних часів, як довго він платить воєнні довги. Ці довги не є звичайні довги; гроші позичено не на розвій господарки, а на війну, на знищення господарки. Наслідком цього, добиваючися сплати воєнних довгів, Америка допроваджує світ до ще більшої руїни, а в результаті нищить себе саму. Добиваючися сплати воєнних довгів, вона тратить добрих костумерів у світі. Довгів вона й так не стягне, а цих костумерів стратить безповоротно. Як завзятий віритель, вона видає грубі гроші на позивання довгів, яких не можна стягнути.

Америка стоїть перед трудним питанням. Вона легко може зробити похибку, яка грубо відібється на її добробуті на довгі роки.

ЕКОНОМІЧНА КРІЗА Й УКРАЇНСЬКА ІМІҐРАЦІЯ

(Реферат п. М. Данильченка, виголошений на річних нарадах Виконавчого Комітету „Обєднання").

(2)

Примітивна економіка.

Економічна політика зруйнувала світову господарку до такого ступня, що вже почався товарообмін натурою, як це було перед сотками років.

Довіря до всього так підірване, що повoлі зникають модерні методи торговлі. Кредит, нот, біл оф ексчендж, перекази, чеки й так далі помічають зникати з міжнародного торговельного обороту.

Навіть у дуже модерній Америці фабрики авт та фармерської машинерії міняють свої вироби на збіже, бавовну й інші фармерські продукти. В стейті Оклагома агрономічний каледж приймає від своїх студентів плату за науку натурою, тобто: телятами вівцями, поросятами та збіжем. Започатковані Америкою в 1930 *році високі тарифи* скоро знайшли відгук в цілому світі.

Тепер всі країни відгородили *себе одна від другої високими* тарифовими мурами. Кожда країна мріє стати самопостачаючою одиницею. Мабуть Тибет з його повною ізоляцією від світа, став для сучасних політиків ідеалом державного устрою.

Спроби зломити депресію психольоґічно.

Політичні та бізнесові лідери Америки вже три роки пробують зломити депресію психольоґією. Вони старалися переконати населення, що ніякої *кризи нема*, що часи є добрі, та що бізнес що дня поліпшується, а тому треба більше купувати і тим піддержати бізнес та зменшити безробіття.

Тому, щоби добитися зміни психольоґії населення, всі добрі новини друкувались великими буквами на перших сторінках газет та з довгими коментарями ріжних лідерів. Неґативніж друкувались малими буквами десь у середині газети. Кілька разів казалося, що лікування психольоґією дає добрі наслідки, однак скоро біржа, збіже, бавовна, цукор, кава й інше знову падали в ціні.

Після всякої невдалої спроби психольоґічного лікування, довіря населення до своїх лідерів все більше падало. Дійшло до того, що коли якась оптимістична заява виходила з високих урядових чи бізнесових кол, то населення інтерпретувало таку заяву якраз навпаки, тобто, що бізнес ще гіршає.

Песимізм населення все зростав. Воно ще скорочувало свої видатки, а це знову збільшувало безробіття.

Найбільша мряка перед світом.

Ще перед трома місяцями безнадійність та пригноблення панували в цілому світі. Здавалося, що сучасна цивілізація їде до повної руїни. Політичні провідники держав тепер уже розуміють, що їх попередня політика веде світ до повної господарської анархії, та що запобігти цій анархії можна тільки співпрацею держав між собою. Одначе знайти спільну мову для такої співпраці було неможливо через противлені інтереси ріжних країн та через те, що *більшість політиків інтереси своєї партії ставили вище інтересів цілої держави*. Лідери не хотіли отверто порушити основних причин кризи, тобто, воєнні міжнародні борги, німецькі репарації, заборонні тарифи, та високі податки, а замісць того піднимали в Лізі Націй плятонічні розмови про Злучені Держави Европи, незаконність війни; роззброєння держав та подібні інші гарні побажання. Однак реальне життя рішучо вимагало усунення дійсних причин поглиблення кризи. Проволікати далі з розвязкою болючих питань було небезпечно, бо вибухового матеріяду було скрізь подостатком, а тому по довгих ваганнях скликано до Льозани міжнародну конференцію для перегляду справи німецьких репарацій.

Кріза на переломі.

В успіх Льозанської конференції майже ніхто не вірив, бо попередні досвіди з подібними нарадами не давали надій на її успіх. Однак ця конференція принесла світові приємну несподіванку, бо Льозанна остаточно розвязала одну з головних перешкод до припинення господарської кризи, а саме питання німецьких репарацій. Справа була залагоджена так, що найбільші оптимісти не надіялися такої скорої й такої радикальної розвязки цього найболючішого питання повоєнної Европи.

Економічний барометер — біржа реагувала на знесення репарацій — зростом вартости паперів у всіх великих фінансових центрах. Настрій піднявся в цілому світі, бо тепер вірять, що після президентських виборів в Америці прийде черга ліквідувати в той чи інший спосіб воєнні борги Европи Америці та політику заборонних мит, а тимсамим будуть усунені три головні перешкоди до припинення кризи. Багато економістів думає, що Льозанська згода є найбільшою подією після Верзайського мира.

Нормальні часи ще далеко.

Однак те, що загроза загальної господарської та фінансової руїни вже минула, ще не значить, що життя скоро повернеться до нормального.

Суспільно-господарський, так як і людський організм вимагає після тяжкої хвороби багато часу для повороту до нормального стану. Недавно офіційно стверджено, що Америка має 11 міліонів безробітних, а скільки є тих, що працюють тільки 2—3 дні на тиждень, того ніхто точно не знає. Ті 11 міліонів стратили свою працю не відразу, а поволі, на протязі трох років. Безробіття зростало в той спосіб, що в міру того, як зменшувалась покупна сила *населення, обороти торгу* та промислу також скорочувались. Підприємства зменшували скількість працюючих, а це знову збільшувало безробіття та зменшувало обороти. З цього зачарованого кола ми ще й досі не вийшли.

Звичайно, економічні депресії зростають самі в собі аж до вого часу, поки якісь причини не переломлять цього регресу. Після цього може наступити на деякий час повна стабілізація, яка з часом перейде в повільний прогрес. Повториться тойже процес, що й з депресією, але на цей раз уже в кращий бік, тобто в сторону підживлення хорого економічного організму.

Однак те відживлення буде дуже повільне, бо підніматися вгору значно трудніще ніж падати вниз, а крім того сучасна депресія не є так звичайною переходовою крізою, але має значно глибший характер, що може привести до переоцінки всіх ідей та цінностей повоєнної доби.

Сталевий король Шваб, який завше був великим оптимістом, в листопадовім числі „Піктoрел Рівю" порівнує сучасну крізу з крізою від 1878 до 1896 року. Він каже, що як та крізa була запізненою розплатою *за горожанську війну*, так сучасна є запізненою розплатою за світову війну. Далі він каже, що молоде покоління побачить кращі часи, ніж були перед 1929 роком.

Про перспективи для *старшого покоління він нічого не каже*.

Економічна революція.

Є багато таких думати, що ми переживаємо великий історичний період економічної революції. Мабуть ера високих воєнних та повоєнних цін та заробітків пройшла, а на її місце приходить ера цін передвоєнних або ще нижчих.

Процес дефляції цін дуже повільний та болючий, але він мусить дійти до якогось натурального рівня, та зрівноважити ціну на фармерські й індустріяльні вироби, і тільки після того можна буде сподіватися кращих часів.

Сподівана можливість повороту цін та життевого рівня до 1929 року — це інфляція, однак *інфляція має також свої* неґативні сторони, а тому мало надій на те, щоб сторонники інфляції — яких є багато — взяли перевагу над своїми противниками.

Проблема безробіття.

Скорше чи пізніше, кріза в Америці скінчиться і економічне життя країни знову ввійде в якусь норму. Однак це ще не значить, що з кінцем кризи зникне й проблема безробіття. Приклад Англії показує, що безробіття може бути і підчас „добробуту", бо там від кінця війни й аж до початку сучасної кризи все було коло 2 міліони безробітних. Тепер це число, очевидно, значно зросло. Є багато ознак того, що в Америці, так як і в Англії, золотий вік високих заробітків для всіх тих, що хотіли працювати, вже минув. Через ріжні обставини деякі промислові ділянки не зможуть дати праці *тій скількости людей*, що працювали перед крізою.

Така промисловість як вуґільна ще перед сучасною крізою мала великі кадри безробітних, бо транспорт та почасти й індустрія замінюють вугля нафтою, а водна сила дає електрику для індустрії. Ткацька *(бавовняна)* індустрія терпить через надзвичайний зріст нового продукту, штучного шовку, та через значний зріст бавовняної промисловости в таких країнах дешевих робучих рук, як Індія, Японія та Італія.

Промисловість, яка переробляє сиру нафту в газоліну, тепер переживає повну революцію. Справа в тім, що перед двома роками Німці винайшли хемічний спосіб продукувати вдвоє більше газоліни, ніж було дотепер з тоїж скількости нафти. Ракефелер узяв патент від Німців для Америки і тепер всі американські великі рафінерії починають примінювати цей новий спосіб.

Кріза на дорозі робучі руки примусили й інші промисловість удосконалити та модернізувати свої підприємства, а це значить і зменшити скількість працюючих.

Міські самоврядування та ріжні допомогові організації вже тепер думають над тим, як зарадити тій будучій, так би мовити, постійній армії безробітних.

Всі сходяться на тому, що *вихід є тільки* в переході на землю, або якраз у противну явищу до того, що помічалося за останні десять років, коли високі заробітки в містах перетягали з фарм до міст коло 650,000 людей річно, тобто за 10 років перейшло до міст від 6 до 7 міліонів душ.

(Кінець буде).

В. Голубецький.

ДООЧНИЙ СВІДОК

Оповідання.

Лесь Аруцький рішився пуститись на письменника, що пише повісти. Зачати загадав твором, сказатиб „ударним".

— Моя перша повість мусить бути така, щоби не лиш подобалася всім читачам без ріжниці їх смаку, — думав Аруцький. — Ся перша повість мусить бути така, щоби й найзлобніша і найперфідніша голота, себто критики літератури не мали смілости одним словом зіпнути проти мене. Вже та перша повість мусить мое імя зробити голосним літературним *іменем!*

Щоби по своїй стороні мати читачів, автор повісти повинен знайти тему, для них цікаву. Знаючи се, Аруцький загадав написати повість з життя славного карпатського опришка, Олекси Довбуша. Рішившися остаточно, Аруцький негайно розпочав збирати матеріял. Пересиджував у бібліотеках і вичитував усе те, що коли й де хто про Довбуша писав. Коли вже опанував усю довбушівську літературу, Аруцький пустився в гуцульські гори, щоби добре пізнати звичаї Гуцулів і терен бандитського промислу Гуцула Довбуша. Також хотів з уст гуцульського народу зібрати останки вістей, які про Довбуша ще жили в памяти народу, і леґенди про сього карпатського хижака.

Аруцький зійшов гори здовж і впоперек. Оглянув усі місця, які могли би бути добрими скритками опришків, а бо для їх добичі. Зібрав усе, хто що лиш чув про ту славу гуцульських гір. Лиш в одним Аруцький не мав щастя. Йому кортіло знайти такого Гуцула, що власними очима бачив того Довбуша. Довбуш гуляв у тих горах тому девятьдесять років, рахуючи взад від хвилі, коли то Аруцький завзявся зладити повістевий життепис опришка. Як би знайшовся який століттний, то він міг в десятім році свого віку бачити Довбуша. Події з хлопячого віку найдовше сидять в людській памяти. Століттний міг би про Довбуша розказати дуже багато. Найцікавіщий і найважніщий для Аруцького був би опис особи Довбуша, а може і його *лиця — Давінки*. Століттний міг би показати місця, в яких Довбуш укривався; місця, в яких він робив напади на подорожних; місце де його промислови зробили кінець. Коротко, століттний міг би Аруцькому дати вже матеріял до повісти, історично вірної.

Такого старого Аруцький ніде не міг знайти, ні напитати. З матеріялом, який уже зібрав був, поволи вертався зі своєї прогульки. Кортіло ще якийсь час лишитися в тих горах, бо гори гарні. Та для чоловіка, вихованого в місті, ті гори гарні були тільки в погідну днину, коли дощ не змушував сидіти в хаті. Залізниця сих гір тоді ще не прорізувала, літник з їх сяк так чистими нічліґами ще не було. Перед дощем ховатися і в холодну ніч ночувати треба було в гуцульських хатах і в колибах. По одним такім нічліґу міська дитина вже не важилася переступити порога житла бліх і блощиць. Аруцький як міг, так виминав хати і колиби. Ночував по змозі під зоряним небом. Як було холодно, палив вогонь. *Не диво*, що коли вже зібрав матеріял, який *може* було зібрати, він пустився *назад.*

Здовж головного шляху через гуцульські гори, що вів на Угорщину, були жидівські заїздні доми, в яких попасали подорожні. В такім заїзднім домі все була шопа на вози, стайня на коні, шинок і кімната на нічліґ. Все те бувало під одним дахом. В такім жидівськім заїзді можна було переночувати без небезпеки, що до рана блощиці зідять чоловіка, полишаючи з нього тільки сухі білі кости. До шинку в такім заїзді Аруцький зайшов, щоби пообідати. Дістав росіл з курки, маринованого пструга, варену курку і фляшку вина.

Коли вже зів і попивав пиво, почув, що за ним відчинилися двері. Глянув туди. То з другої кімнати, де було мешкання коршмаря, вийшов старий Жид. Худий, з довгою біленькою бородою, з білим волоссям, визираючим зпід шапки-ярмурки, з грубими окулярами. Згорблений, похилений, ішов підпираючися палицею і не підводячи ніг, лиш суваючи ними. За ним *ступала молода* жидівочка. Суваючи ногами, Жид підійшов до стола коло печі і сів у широке, плетене з лози крісло з вигідними поручами. Жидівочка вибігла до пекарні. По хвили вернулася з тарелем якоїсь кашки, звареної на рідко, і поставила перед старим. Жид взяв ложку і став їсти. Рука тряслася, коли ложку ніс до губи. Каша виливалася з ложки, та він всетаки за кождим разом щось троха хапнув тої каші. Часу мав досить і не потребував хвапитися. Свою порцію все зів. Жидівочка забрала дуже гарна, тож Аруцького кортіло побалакати з нею.

— То ваш дідо — спитав.

— Ха, ха, ха! — зареготала.

— Х, х, х, — неначе хихотав старий Жид.

— Чи мое питання було таке смішне? — спитав гість.

— Як же не смішне, коли ви питаєтеся, чи то мій дід? — *відповіла дівчина*. — Придивіться лпше йому і мені!

— Він уже не ваш батько. Як не дід, то хіба прадід.

— Рахуйте! — сказала дівчина. — Мені тепер тринацять років. Затямте собі той перший нумер. Тринацять. Коли я вродилася, моїй мамі було шіснацять років. Вже маете двацять і девять. Коли прийшла на світ моя мама, її мамі було пятнацять років. І мама моєї бабуні вродилася в пятнацятім році життя своеї мами: Мама прабабуні також не була старша, коли породила свою доню. Мамі пра-прабабуні ще не доставав один місяць до скінчення пятнацятого року, коли вродилася внучка отсього старенького. Тепер скажіть, що він є мені, що я йому?

— Мені вже в голові закрутилося, — сказав Аруцький, витягаючи з кишені кусник паперу й олівець. — Се треба взяти на папір, бо в голові того не зрахуеш. Скажіть ще раз.

— Так не добре, — промовив старий Жид тихим хрипливим голосом. — Вона бере з дол[ішного] кінця. Я скажу вам так, як воно ішло. Пишіть! Я оженився, коли мені було двацять років. До року прийшла на світ донька Салька. Ниці минув їй чотирнацятий рік, завтра вона звінчалася і до року дала мені внучку Пепку. Коли знов минуло пятнацять років, я став прадідом. В пятнацятім році життя правнучки вона дістала доньку, пятнацять років пізніше вчучку, що пізніше пятнацять — правнучку. Ся віддалася пізно, бо аж скінчивши пятнацять років, тож отся, о, коза, що стоїть перед вами, прийшла на світ тому тринацять років, коли її мамі вже минуло було шіснацять. Тепер ви все те зрахуйте докупи і скажіть мені, що я тій козі є, бо мені той рахунок вже покрутився.

— Я тут жадної кози не бачу, — замітив Аруцький.

— Гадаете, Салька не коза? Може справді вже ні. Тринацять років, то великий вік. За рік віддамо її. Я хотів би діждатися ще одного правнука.

Аруцький став рахувати олівцем на папери. Коли зрахував, зачав наново, бо гадав, що зле рахує. Провіривши рахунок, спитав здивований:

— То ви були би пра-пра-пра-правнучкою жиючого?

— Хіба так буде, — мимрив старий, звісивши голову на груди.

— Ви, дідуню, двигаете на ваших раменах сто й десять років?

— Мабуть так буде, — за старого відповіла його пятиратка внучка, бо старий сидячи вснув.

(Конець буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СВІТОВА ВИСТАВА В ШІКАГО І УКРАЇНСЬКА МУЗИКА ТА СПІВ.

Український Виставовий Комітет в Шікаго просить мене подати в часописі зазив до композиторів і діячів музики, щоби прийшли Комітетови з допомогою в усталенню для нього музичної літератури та доведенню до того, щоби хори приїхали на виставу і разом виступили.

Я дуже тішуся, що комітет взяв собі справу, що представити нашу музику у гарнім світлі. Дуже тяжко, та що для цеї ціли треба змобілізувати всі сили. Діло в тому, що не зважаючи на кошти, треба перевести перегляд наших музичних сил та зясувати собі точно, якими українськими музичними творами можуть вони представити осяги української музики. Треба знати, що ми маємо також композиції, які заслугують нашi музичний здобуток. Так є у всіх народів, але вони звичайно довіряють артистичному смакови компетентних людей і у них не так часто приходить до того, щоби під тим оглядом була осмішена їхня народність. Бо є багато творів, особливо у нас, або цілком перестарілих своєю технікою, або писаних ділетантами, що і перерібки не помагають. Наш Музичний Комітет був би дуже корисним, якби через Американський Музичний Комітет здобув можливість представити нашу музику, а з другої сторони уважати, щоб Українці зробили зі своєю музикою якнайкраще враження. На жаль, дотеперішній американський музичний комітет для вистави розлетівся і я міг бачити в Ню Йорку лише представника американського комітету для танків, який мені не міг багато сказати.

В нашім музичнім комітеті мусить бути спеціяльна хоральна секція, зложена з людей; які знають хоральну музику, знають хори в Америці і що вони можуть дати і які могли би в нашому хоральному хаосі визнатися та погодити амбіції ріжнородних дірігентів, які роблять на своїх місцях по своїм силам велитаки патріотичну і корисну працю. Може вони не всі музично високо освічені, але могли би зробити для нашого діла своєю кооперацією величезну прислугу. Обовязково треба запросити такого артиста й хорального дірігента як п. Олександер Кошиць. Також треба запросити п. Михайла Гайворонського, якому навіть удалося було злучити 8 хорів з околиці Ню Йорку і ними всіми диригувати на спільному концерті. Маємо ще інших знавців хорального діла, які відомі нашій публиці, і їх теж треба притягнути.

Маємо також музичні сили, як солісти-співаки, інструменталісти, організації для камеральної музики, які зможуть дати власні концерти, присвячені українській музиці. Також можна оголосити конкурси на музичні твори, які могли би бути підчас вистави виконувані. Це не є тайною, що української музики на музичному ринку не видно і наші виконавці не мають що виконувати. Щоби можна було взагалі до певної міри зорієнтуватися, що ми маємо, було би добре, щоби всі інтересовані зголосилися до Ukrainian Chicago World's Fair Association, 2006 W. Chicago Ave., Chicago, Ill., і подавали відповіди на такі питання: 1) Чи Ви є дірігентом хору? 2) Які твори маєте в репертуарі? 3) Скільки членів хору на власний кошт могли би привезти? 4) На який довгий час міг би Ваш хор задержатися в Шікаго підчас вистави; 5 Чи Ви є композитором? 6) Чи маєте якийсь твір, який міг би мати для чужинця спеціяльний інтерес? 7) Може Ви є в посіданню якогось музичного твору штуки, який варта було би виконати, а який нікому недоступний, а Ви могли би помогти його виконати, або радо визичили би для виконання підчас вистави? 8) Може Ви є солістом? Яким голосом співаєте, або на якому інструменті як соліст виступаєте? 9) Чи маєте на свої виступи критики і в яких часописах?

Тепер найвищою галузею мистецтва є музика. Вона в цивілізованому світі є вказівкою висоти культури даної нації. Я певний, що якби плановo перевести працю над представленням української музики підчас вистави, то наша українська музика, хоч ми не маємо богатої музики в модерному розумінню, була би вправді не грімко, але прилично і гідно заступлена.

Роман Придаткевич,
Ню Йорк, Н. Й.

НЕДОЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО.

Дня 8 червня ц. р. сенат варшавського університету вибрав був проф. д-ра Івана Огієнка заступником декана православного Богословського Відділу на наступний 1933—1933 академічний рік (це вже трете з черги вибрання). Вернувшись у вересні з літнища, проф. Іван Огієнко застав дома несподіване повідомлення ректорату, що міністерство не дозволяє продовжити з ним контракту. Контракт вигас 30 вересня ц. р., а тимсамим проф. Огієнко лишився без заробітку, а його родина (дружина й троє дітей) засуджена на формальний голод... Проф. д-р Іван Огієнко, колишній міністер освіти й віросповідань в Українській Народній Республиці, один з основників і ректор Камянець-Подільського Державного Українського Університету, сім літ викладав у варшавськім університеті церковно-слянську мову й кирилівську палеографію в характері звичайного професора (але на основі контракту, бо він емігрант). У цьому році якраз припадає 50-ліття народин професора Івана Огієнка.

І ТЕРНОПІЛЬ МАЄ СЕНЗАЦІЮ.

Від довшого часу крутився по Тернополі Леон Брунвальд, з професії фотограф, працював тут по фотографічних заведеннях як помічник. Минулого місяця оженився він з Фляйшманівною і при її помочі отворив своє фотографічне заведення „Дорис" при вул. 3-го мая. Та його медові місяці не тревали довго. Бо ось нечайно впала до нього на ревізію поліція і його арештувала. Виявилося, що до поліції зголосилася 16-літня дівчина, яка приїхала з Варшави, подаючи реревляційні зізнання. А саме, що вона є дочкою Брунвальда і мешкає враз з матірю в Варшаві. Одного гарного дня батько її, цебто Брунвальд, зник, полишаючи жінку й дочку на ласку судьби. Аж в останньому часі довідалися, що він перебуває в Тернополі. Крім цього Брунвальд передтим був уже жонатий, але з першою жінкою взяв розвід і на підставі цього документу заключив він одно і друге подружє (себто друге і третє). На Догадуються, що Брунвальд, ще заводний полігаміст і тому те вивезено його до Варшави, через те, що він перебував найбільше на цьому терені.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА.

ЧЕСТЕР, ПА.

Члени братства Сошествия св. Духа, від. 237 У. Н. Союза, заявилися одноголосно на своїх місячних зборах, дня 13 листопада, за те, щоби наступна Конвенція У. Н. Союза відбулася там, де ухвалено, себто в місті Дітройті.

Григорій Стеців, секретар.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КОГУС, Н. Й.

Листопадове Свято.

Свято Першого Листопада принялось уже в нашій громаді до цеї міри, що стало традицією. Доказом того, що воно так є, хай буде те, що цього року влаштовувала його сама тут роджена молодь, яка виконала програму свята.

Дня 6 листопада, в 3 годині пополудні, місцеве громадянство заповнило церкву по береги. Посеред церкви була стрілецька могила з березовим хрестом, прикрашена вінками і ниньо-жовтими лентами і прапорами. Коло неї стали в два ряди через церкву члени місцевих організацій. Панахиду по поляглих в бою за волю України відправив місцевий парох о. І. Шуховський, котрий виголосив теж відповідну проповідь.

По скінченню панахиди ввесь нарід перейшов до галі, де був заповіджений концерт. Концертову програму виконав місцевий хор „Бандурист" і молодий хор школярів Рідної Школи під проводом місцевого учителя д. В. Львівського. Програма складалася з хорових пісень обох хорів, переплітаних діточими декламаціями. Все те зложилося на гарну цілість. Красномовний реферат о. Шуховського про листопадові дні доповнив програму, яка позістане в памяти громади на довший час. Не забуто на святі і про наших інвалідів. На поклик о. пароха переведено збірку, яка, як на теперішній тяжкий час, випала вдоволяючо, і яку комітет свята вишле для інвалідів у Львові через „Обєднання".

Місцева американська преса попередила чотирнацятьлітню річницю свята прихильною статею, яку вислано до „Свободи" до передрукування.

Член Громади.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ.

Збудуймо Український Народний Дім.

Щоби народне життя могло розвиватися, щоби мати місце, де можна би плекати українську ідею, підховати молоде покоління та памятати за допомогу рідному краєви, рішено поставити в громаді Народний Дім.

В серпні вибрано комітет, який мав занятися тою справою, а зокрема знайти відповідне на будову місце. Дня 10 жовтня комітет предложив кілька таких проектів, а громада вибрала собі найвідповіднiше для себе місце.

На тих зборах поплили добровільні жертви на ту ціль. Хоч які тяжкі часи, а зібрано $1,500. Жертвували від $25 вгору, а один бизнесмен дав $250. Багато не були присутними на тих зборах і певно не відкажуться також від помочі доброму ділу. Архітект уже викінчив свою роботу. Вже готові пляни і робота розпічнеться у найкоротшім часі. Тепер треба тільки едности і жертвенности, а скоро матимемо свою народню святиню, до якої еще ніхто не матиме права, тільки сам нарід, і який служитиме інтересам українського робучого люду.

Місцевий.

НЮЙОРСЬКИЙ КОМІТЕТ СЕЛА ГОРОДИСЛАВИЧ, ПОВ. БІБРКА

:——::——: уряджує :——::——:

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

на дохід будови Укр. Народ. Дому в селі Городиславичах

В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок в годині 7-мій ввечір. —— Вступ 50 центів.

Музика М. Сербинського.

Шановні Громадяни! Здається, що не треба описувати про важність Українських Народних Домів в Галичині. Всім Вам відомо, яка ціль тих домів, та на якім полі вони працюють. Сподіваємось, що будете уважати за свій щирий обовязок прийти на наш БАЛЬ, а тимсамим допоможете нам вбудувати Дім для наших селян. А спеціяльно відзиваємося до околичних сіл повіту Бібрка, котрі перебувають в Ню Йорку і околиці, просимо прийти на наш баль. — **Комітет.** 269170

ПОЗІР! НЮ БРОНСВІК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ГОРОЖАНСЬКИЙ КЛЮБ В НЮ БРОНСВИК, Н. ДЖ.

:——::——: уряджує :——::——:

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

В ГАЛИ ПІД Ч. 306 SOMERSET ST.

Початок в годині 7-мій ввечір. —— Вступ 35 центів.

Проситься всіх тутешніх і доооколичних громадян прибути численно на цей баль. Чистий дохід призначений для українського Комітету світової вистави в Шікаго. 269

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ЗАХОДОМ ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ПІДЯРКОВА

:——::——: уряджується :——::——:

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБ. ДОМІ,

66-68 EAST 4th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок в годині 8-мій ввечір. —— Вступ 40 центів.

Дохід з балю буде на відбудову Читальні Просвіти в селі Підяркові.

Зогляду на те, що дохід піде на таку важну ціль, як Читальня Просвіти, повинні прибути не лише всі односельчани, але також повинні піддержати це підприємство всі ті Українці, що дорожать культурними справами. Ми запрошуємо всіх Українців взяти численну участь в нашій забаві. Приходіть самі і кличте своїх знакомих! 270

За музику і всі прочі забави ручить — **Комітет.**

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ МІСТА РОЧЕСТЕР І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

СЕСТР. РОЖД. ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ, ВІД. 36 У. Н. С.

уряджує перший сего року

БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

В ГАЛІ п. АНТОНІВА, 174 JOSEPH AVE., ROCHESTER, N. Y.

Початок в годині 7.30 ввечір.

На цей баль запрошуємо всі Братства, Товариства і всіх Українців прибути. За добру забаву ручить — **Уряд Сестрицтва.** 270

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

Повідомляється Українське Громадянство міста Ню Йорку й околиці, що українські гросерники й делікатесен-шторники, зорганізовані в EAST SIDE GROCERS' & DELICATESSEN DEALER'S ASS'N, Inc., отворили новий

BUTCHER AND PORK STORE

ПІД Ч. 189 AVE. „A", NEW YORK CITY

BETWEEN 11th and 12th STREET.

Telephone: ALGONQUIN 4-4873.

Маємо на складі всілякі масарські вироби, роблені на старокраєвий спосіб і старокраєвими бучерами, як також всіляке вуджене й свіже мясо, як: вепровина, телятина, воловина, баранина, курятина і т. д.

Зайдіть, а переконаєтеся, що наш товар є доброї якости, приступні ціни й чесна обслуга.

П. ГРОСЕРНИКІВ повідомляється, що наші троки їздять по шторах, доставляючи щоденно свіжі й смачні вироби, тому просимо українські господині все й всюди жадати наших виробів з котрих будете вповні задоволені, при тім памятайте, що купуєте в своїх, а не в чужих, а тимсамим причинитеся до піднесення нашої торговлі в Ню Йорку. — ЗАРЯД. 265,70

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN SOCIETY PRESENTS CONCERT.

O. D. W. U., Rochester Ukrainian Society, will give a concert Saturday night at 303 Hudson Avenue, to celebrate the independence of Ukraine, achieved in November, 1918.

Proceeds of the concert will be used for relief work both in the United States and in Ukraine.

Addresses will be given in English by J. Herman of Wilkes-Barre, Pa., and Miss Anna Turula of Rochester and in the native language by Dr. L. Myshuha of Jersey City, editor of Ukrainian daily, Svoboda.

Charles Hrechuk, president of the O. D. W. U., is in charge of arrangements for the affair.

(Rochester Times Union, November 7, 1932).

——o——

VARIED PROGRAM HELD AT DANCING CLASS MEETING.

The meeting of the Ukrainian Dancing Class to West Warwick was held last evening, and was presided over by Wasyl Fedorowicz.

Helen Semczuk spoke a poem, "The Cossack Went to Kiev, Capital City of Ukraine." Wasyl Fedorowicz, Jr., also spoke a poem, "The Crow was Dancing," and he also sang a song, "The Cossack Dying." Marion Szelest read a poem and a short story from her scrap book. A duet was sung by the two youngest members of the club, Helen and Olga Semczuk. Mr. Fedorowicz composed a very good poem concerning Miss Mary Sokolowska, who is known as Ukraine's "Joan of Ark."

The next meeting will be held November 16.

(Pawtuxet Valley Times, West Warwick, R. I., Thursday, November 10, 1932).

В 5-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ

СОЮЗ УКРАЇНОК В БРОНКС, Н. Й.

відограється представлення в 3-ох актах

ЧАР ОДНОСТРОЮ

В НЕДІЛЮ, 20. ЛИСТОПАДА

(SUNDAY, NOVEMBER 20, 1932)

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ,

1274 HOE AVE. FREEMAN STREET, BRONX, N. Y.

Перед представленням від 3-тої години пополудни

ВЕСЕЛА ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ

Представлення в год. 7.30 ввечір. По представленню ТАНЦІ ДЛЯ ВСІХ.

Вступ 50 центів.

Доїзд до галі за 5 центів, вигідний з усіх сторін Ню Йорку й, околиці. Їхати собвейом Lexington Ave E. 180 St., або 241, висідати на Freeman St. і пів бльока на право до Hoe Ave. і Галі. В Бронкс, трансфер на всіх Стріт карах на Southern Boulevard і Freeman St. 270

НОВИНА! НЮ ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! НОВИНА!

ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ, 1-ша СОТНЯ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

:——::——: відограє :——::——:

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

драму в трох діях з вечерницями і танцями

НАЗАР СТОДОЛЯ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ

217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОД. 7.30 ВВЕЧІР. —— ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.

До всього громадянства в Ню Йорку! Січ закликає все громадянство Ню Йорку на цю виставу **„Назар Стодоля"**, яку відограють найліпші сили аматорського кружка при Чорноморській Січі. Драма, яка захоплює всіх, взята з козацького життя, а в родах беруть участь сили, котрі вже досить знані в Ню Йорку з попередніх вистав: як Ст. Атаманець, Н. Перчишин, Г. Марчак, панна Кінаш, Резнарівна, Кравчук і інші. Бажаємо всіх на цій виставі, а цим заохотите нас до дальших вистав, які Січ має на меті в цім сезоні.

Miss „NEW JERSEY", панна Курочка, буде присутна на цій виставі і бажає декілька слів сказати до нюйорського громадянства, тому приходіть послухати.

270 Здорові були — **Чорноморська Січ.**

НАВІТЬ НАЙБІЛЬШЕ ХОРІ НЕ ПОВИННІ ТРАТИТИ НАДІЮ.

БЕЗ ЛІКАРСТВ І ОПЕРАЦІЙ МОЖНА ВІДЗИСКАТИ ЗДОРОВЛЯ.

Недавно винайдено новий інструмент Нюрокаламетер, який має дуже велике значіння для всіх хорих людей.

Неначе чудове око — інструмент сей проникає всі части людського тіла, тим самим виказує, де є причина хороби. Як би людські недомагання не мали назви — приміром болі голови, грудей, жолудка, нирок, недокровність, параліж, ревматизм, нервовість, колення в крижах, лопатках, коліна, безсонність, жовчеві каміння, всякі жіночі і дитячі недомагання — всі ті хороби мають свою остаточну причину. Кождий хорий — по приложенню сего інструменту до його тіла — власними очима буде бачити, де є причина його хороби. Офіс д-ра Йосифа Міллера має сей знаменитий інструмент для вигоди і потреби хорих людей.

Всі, що підупали на здоровлю, без ріжниці, чи їх хороба триває вже довший час чи коротко — нехай будуть доброї думки. З найбільшої хороби можна повернути до здоровля — коли дійсна причина хороби є добре розпізнана. А місце і причину Вашої хороби покаже як найдокладніше новий інструмент Нюрокаламетер. Прийдіть до офісу враз з Вашими кревними і знайомими — нехай вони також переконаються на власні очі.

На всякі писемні запити дістанете відповідь відворотною почтою.

Офіс отворений кождого дня від 9-ї рано до 8-ї ввечір, в неділі і свята від 9-ї рано до 1-ї в полудне.

Dr. Joseph Miller, D. C. Ph. C.

52 JONES STREET, NEWARK, N. J.

Between Springfield and So. Orange Avenues

Take Springfield or So. Orange Bus or Trolley and get off at Jones Street.

УВАГА! ТАВНТОН І ОКОЛИЦЯ!

В НЕДІЛЮ, 20. ЛИСТОПАДА

в годині 7-мій ввечір

:——: відбудеться :——:

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ГРОМАДЯН

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

НА ПОЛЬСЬКІЙ ГАЛІ, PULASKI SQ.

Буде співати Хор з Фол Рівер, Масс., і танцюристи з Кромптон, Р. Ай.

Запрошуємо громадян Українців, як з Провіденс, Сентрал Фолс, Кромптон, Вунсакет, Р. Ай., Бостон, Броктон і Матепан, Масс.

270. **Комітет.**

На війні.

Старшина: Вперед, хлопці! Перед нами ворог! Прийшла рішаюча хвилина! Кожен має те перед собою ворога!

Вояк жидок: Перепрошую, пане капітане! Чи не моглиб ви мені показати — можеб я по-доброму міг порозумітися з ним!

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА".

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Дехто думає, що неділішна програма Сурми на радіо буде правдива сензація. 75 осіб чужого походження, зовсім не споріднені Українцям але прихильні, будуть співати на радіо спеціяльно для Українців лише тому, щоб доказати, що вони хочуть бути знані, що вони люблять і цінять Українців як рівних, як своїх сусідів. Всі литовські газети в тій части Америки з того приводу пишуть статті. Казав один литовський хорист, що їх священик минулої неділі 3 рази говорив в церкві про виступ їх хору слідуючої неділі на українській програмі. Також кажуть, що більше як 500 литовців збираються прийти на Український Радіо-Баль котрий відбудеться в слідуючий четвер, то є на 24-го листопада, в обох галях Українського Робітничого Дому.

500 Українців від Ужгорода з Закарпаття також буде, бо вони люблять свою дітвору, вони горді, що їх діти відограли перший раз в історії Українську Оперету на Радіо. Їх дуже популярна музикантка і дірігентка панна Аделя Кешеляк, дочка священика, з Бруклина буде зі своєю орхестрою. Це буде варто побачити. Евген Василенко, артист, співак-комік-ґітарист буде мати спеціяльну точку на цім бали, заспіває одну литовську й одну українську пісню під ґітару, а відтак танець сольо Козак „аля Василенко". Цего ще ніхто не бачив, що Василенко знає, він це тримав спеціяльно для Радіо-Балю. Панна Стефанія Курочка „Міс Ню Джерзи" з Нюарку, перший раз виступить публично перед Українцями зі співом. (Вона також співає, ес!) Щоби все вичислити, що буде на цім бали то треба цілу ґазету списати. Лутше буде як Ви сейчас рішитеся з цілою фамілією бути на цім Радіо-Бали. Щоб незавестися, дістаньте білети наперед.

До танцю банда М. Маїка з Пасейку буде грати на цім Бали нам старшим краєвим людям по старокраєвому, а молодеча орхестра з Ню Йорку буде приграватн в другій салі для тих, що люблять американські танці, фокс трати і т. п. Всіх до контесту вже зголосилось 20. На одну точку прийти подивитись і послухати варта 35 центів, і більше. Крім цего кілько для Вас варта буде там запізнатися з трома тисячами особами, котрі є тої самої думки, що й Ви, — **любителями української штуки й музики. Все за 35 ц.**

З Пасейку, Байону вже чулисьмо, що приготовляються босами приїхати. З Вілкс Берри і Алентавн дісталисьмо листи, що там вибираються на той чудесний Радіо Баль. І всі мають рацію, бо не пожалують.

Михайло Вдовяк, котрий грає на радіо зі своїм ансамблем і насолоджує музично вище образованих людей майже кождого тижня, не жалує труду, не жалує неспаних ночей, на котрі посвячує, щоб все собі сам аранжувати (бо таких нотів друкованих нема) навіть не встидається говорити своїм партнерам, що як вони дальше будуть грати за дурно, то колись Українці, як будуть робити концерт, то їх покличуть і вони зароблять по пятці на один вечір, лише одно жалує, що як за порядком три дні нічого не їсть, то руки не хотять служити, щоб тримати добре смик і чельо, не годен добре вправлятись. Він також просить Бога, щоб Радіо-Баль вдався, то бодай позичкові квітки свої дістане назад перечеркнені. (Хто хотів би написати до нього, або замовити його на концерт, то пишіть: М. Вдовяк, 317 Іст 18 ул., Ню Йорк, або на адресу Сурми).

Як вийде Радіо-Баль, то для читачів „Вістей з Сурми" з далеких околиць напевно напишу пізніше. — М. Сурмач.

(Огол.)

ПОЗІР! — STAPLETON, N. Y.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

—— уряджується ——

ПЕРЕД ПОСТОМ

БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 20. ЛИСТОПАДА

(SUNDAY, NOVEMBER 20, 1932)

У ВЛАСНІЙ ГАЛІ,

35 WARREN ST., STAPLETON, N. Y.

Початок в год. 6.30 ввечір.

Вступ: для мужчин і для женщин 35 центів.

Запрошується всіх Українців місцевих і позамісцевих прибути на сей баль. На бали буде приграватн першорядна музика. 270

За добру забаву ручить Комітет.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

РАДІО БАЛЬ в дохід Української Радіо Програми відбудеться 24-го с. м., в четвер, на „Тенксгівінг Дей", на 4-тій улиці під числом 64-66. Там спеціяльно винаймлено, щоби всі мали вигоду, щоби змістилося 3000 гостей. Ґалерія, буфет, велика сцена, ріжні куртини, і дві великі салі для танцюючих. Вступ лише 35 центів. Приходіть — як не прийдете будете жалувати так, як ті жалують, що заспали Українські Радіо Програми. 270

Домашня адреса і телефон:

2967 WEST 14th STREET.

Atlantic 2463 J.

ПЕРШИЙ І ОДИНОКИЙ УКР.

ШТОР З ЦВІТАМИ МАРІЇ РОЗУМІЛО

ЦВІТИ НА ВСЯКІ ОКАЗІЇ. ЦІНИ ПРИСТУПНІ.

Шлюбні вельони на замовлення. Весільні букети наша спеціяльність.

2515 PROFFESSOR STREET, CLEVELAND, OHIO

Telephone: Proffessor 8652.

ДАРЕМНО НА АСТМУ.

Коли ви терпите на напади Астми так страшно, що аж вас дусить і запирає віддих, коли не можете спати через віддих, коли ви відчуваєте, що ця хороба нищить ваше здоровля, не лінуйтеся вислати сейчас до **Франтієр Астма Ко.** по даремну пробу цеї знаменитої методи. Нема ріжниці, де жиєте і чи вірите у яку небудь поміч під сонцем, пишіть по цю даремну пробу. Коли терпілисьте ціле життя і пробували що тільки знали для полекші, навіть коли ви цілком знеохочені, то таки не тратьте надії, пішліть нині по цю даремну пробу. Це вас нічого не буде коштувати. Адресуйте: 234,46

FRONTIER ASTHMA CO., 44-S Frontier Bldg., 462 Niagara St. Buffalo, N. Y.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Д-р Н. Я. МИХАЛЕНКО

УКР. ЛІКАР-ХІРКУРГ І АКУШЕР, ПЕРЕНІС СВІЙ ОФІС З ФИЛАДЕЛФІЇ ДО КЛІВЛЕНД, О. під число 3015 W. 14th Street, CLEVELAND, OHIO. Tel. ATlantic 3929.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.

(межи 9. і 10. ул.)

Tel. ALGONQUIN 4-8625.

Урядові години: рано від 11 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 9 до 10 рано.

666

ПЛИН—ПАСТИЛЬКИ—МАСТЬ

Здержить простуду в однім дни, біль голови або невральгію в 30 мінутах, малярію в 3-ох днях.

666 МАСТЬ на ПРОСТУДУ ГОЛОВИ. Найуспішніші відомі досі средства.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

Tel.: Orchard 4-2568

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Tel. Yonkers 3002.

Памятайте на клич: СВІЙ ДО СВОГО

ІВАН ДУЧИНСЬКИЙ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

46 WASTINGTON STREET, YONKERS, N. Y.

В разі нещасливого випадку удайтесь до мене, я Вас обслужу чесно і совісно. — Обслуга в день і в ночи. Автомобілі до винайму на всякі оказії.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

(7)

Далеко поза північ Тарзан старався звільнитись від шнурів, що вязали йому руки. Він хотів розірвати їх і пробував на ріжні способи це зробити. Але не було в наметі ніякого гострого предмету, об який він зміг би перерізати або перетерти шнури. При кождому старанню Тарзана звільнитися з пут шнур відався ще більше в його тіло. Нарешті Тарзан ліг на землю й почав прислухуватися до згуків, що долітали з джунґлів.

Ніхто не міг чути тих звуків, які чув Тарзан, але між ними він не чув звуків його приятелів. В тіни намету стояла Атея з Цейдом, який нашіптував їй про свою любов. Шейк хотів би, щоб його донька належала до гарему Фада, але вона не чула до нього любови. Навпаки, вона не любила Фада таксамо, як свого дядька Толоґа. Їй здавалося, що вони обидва задумують вбити її батька. Тому Атея не була щасливою навіть в обіймах свого Цейда.

На дворі була лагідна, зоряна ніч. Нічого не порушувало тишини в таборі Арабів. Лише вартові пильнували намету з Тарзаном. Несподівано почувся страшний крик. Немов ревів якийсь незнаний звір. Вартові, з рушницями, готовими до стрілу, кинулися до намету, де був Тарзан. Там вони чомусь сподівалися знайти ту потвору, що так голосно кричала. „Це був голос якогось невідомого нам звіря", сказав один з них. „А може то голос дявола?!" — зауважив зі страхом другий.

Освітивши намет ліхтаркою, вони побачили, що Тарзан сидить посеред нього все далі зі звязаними руками й ногами. Один з них оглянув шнури на Тарзані й скрутив ще більше на руках, бо Тарзан їх трохи ослабив. На крик невідомої потвори прибіг до намету Тарзана також шейк. „Чи ти чув якийсь крик?" — запитав він Тарзана. „Так, чув! Це кричала якась невідома потвора", відповів Тарзан з легким глумом у голосі.

——o——